

ÅRSRAPPORT

REDOVISNINGSTILLSYN 2019

Nämnden för svensk
redovisningstillsyn

Inledning.....	3
Nämndens uppdrag.....	4
Urval	4
Ställningstaganden	5
Iakttagelser och rekommendationer.....	6
IFRS 9 Finansiella instrument och IFRS 7 Upplysningar – icke finansiella företag	7
IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder - övergångseffekter	8
IFRS 15 Flera intäktsströmmar och prestationsåtaganden	8
IFRS 15 Bolagsspecifika bedömningar	8
IFRS 15 Upplysningar om intäkter i kategorier.....	9
IFRS 15 Upplysningar om avtalssaldon.....	9
IFRS 16 Leasingavtal	10
Övriga iakttagelser.....	11
Easma	12
Fokusområden för årsredovisningar 2019	13
Alternativa nyckeltal.....	13
Bakgrund och regelverk.....	13
Riktlinjernas principer	14
ESMA APM study 2019.....	14
Alternativa nyckeltal blir del av Esmas fokusområden 2020	15
Noteringar och rekommendationer	15
Icke-finansiell information	15
Bakgrund och regelverk.....	15
Del av Esmas fokusområden 2020	17
Noteringar och rekommendationer	17

INLEDNING

Nämnden för svensk redovisningstillsyn påbörjade sitt första verksamhetsår den 9 januari 2019 då Nämnden ingick ett avtal med Finansinspektionen om att ta över ansvaret för granskningen av börsbolagens finansiella rapporter. Därmed tog självregleringen på värdepappersmarknaden över ansvaret för denna myndighetsuppgift. Nämnden för svensk redovisningstillsyn är ett oberoende och självständigt sakorgan inom Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden som är paraplyorganisationen för självregleringen på den svenska värdepappersmarknaden.

Nämndens första verksamhetsår har varit arbetsfyllt, spännande och givande. Vi har rekryterat ledamöter. Vid årets början bestod Nämnden av ordföranden Annika Poutiainen, vice ordföranden Göran Melin och den administrativa chefen Patrik Hellgren. Nämnden stärktes under våren 2019 av de granskande ledamöterna Lena Boregård, Anna Persson och Bror Frid samt i augusti 2019 av den granskande ledamoten Anna-Maria Copeland. Vi har implementerat och kvalitetssäkrat vår arbetsordning, våra processer och rutiner. Vi har haft tät kontakt med Finansinspektionen då vi rapporterat om vår verksamhet och vi har, tillsammans med Finansinspektionen, deltagit aktivt i Esmas European Enforcers Coordination Sessions, ett forum där en enhetlig redovisningstillsyn inom EU samordnas.

I vår granskning eftersträvar vi att bidra till att de finansiella rapporterna ger användarna en rättvisande bild av bolagens finansiella ställning. Vi har ett särskilt fokus på vår kommunikation med bolagen, att vi skapar goda förutsättningar för en välfungerande dialog. Vi uppmuntrar bolagen att vara i kontakt med oss under granskningens gång och är tillgängliga för möte ifall bolagen önskar klargöra något sakförhållande eller presentera sin ståndpunkt i mer detalj.

I vår granskning av finansiella rapporter avseende räkenskapsåret 2018 har vi haft Esmas prioriterade tillsynsområden som utgångspunkt, vilka för räkenskapsåret 2018 var IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder, IFRS 9 Finansiella instrument och upplysningar om förväntade effekter av övergången till IFRS 16 Leasingavtal. Vi har även haft ett visst fokus, om än rätt begränsat eftersom vi endast har ett begränsat tillsynsansvar på detta område, på bolagens hållbarhetsrapportering och rapportering av annan så kallad icke-finansiell information.

Den 12 december 2019 höll Nämnden sitt första årliga seminarium till börsbolagen i Näringslivets hus där vi summerade resultatet av vår granskning år 2019 och kommenterade utvecklingen inom finansiell rapportering.

Nämndens första granskningsärenden påbörjades i april 2019. Därefter har vi granskat omkring 50 börsbolags finansiella rapporter i mindre eller större utsträckning. Denna rapport beskriver Nämnden för svensk redovisningstillsyns första verksamhetsår 2019.

I Stockholm den 28 februari 2020,

Annika Poutiainen

ordförande

NÄMNDENS UPPDRAG

Nämnden för svensk redovisningstillsyn har i uppdrag att granska sådan regelbunden finansiell information som alla börsbolag är skyldiga att lämna enligt 4 och 5 §§ i 16 kap, lagen (LV, 2007:528) om värdepappersmarknaden. Granskningen omfattar i första hand årsredovisningar och halvårsrapporter och görs i förhållande till bestämmelserna i IAS-förordningen (EG nr 1606/2002) och årsredovisningslagen (1995:1554). Granskningen utförs på delegation av Finansinspektionen som har det yttersta ansvaret för tillsynen och befogenheten att ingripa vid överträdelser.

Vi ska verka för att börsbolagens rapportering håller en hög kvalitet och en god jämförbarhet både inom Sverige och internationellt. Arbetet ska bidra till att skydda investerare, främja tilltron till marknaden och undvika regelarbitrage, i syfte att upprätthålla en välfungerande och effektiv svensk värdepappersmarknad.

Bestämmelser om hur vi ska utöva vår tillsyn finns i 16 kap. LV samt i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2018:18) om övervakning av emittenters regelbundna finansiella information. Vi följer Europeiska värdepappers- och marknadsmyndighetens (Esmas) riktlinjer om tillsyn över finansiell information (ESMA/2014/1293). Vi följer även andra riktlinjer och rekommendationer från Esmas som rör vår verksamhet. Vi deltar aktivt i det europeiska samarbetet inom redovisningstillsyn inom ramen för European Enforcers Coordination Sessions (EECS).

I vårt uppdrag iakttar vi vad som följer av avtal med Finansinspektionen med anledning av överlåtelse av vissa uppgifter från Finansinspektionen till Nämnden för svensk redovisningstillsyn daterat den 9 januari 2019.

URVAL

Vårt tillsynsansvar omfattar en population av börsbolag som har Sverige som hemmedlemsstat och vars överlåtbara värdepapper är noterade på en reglerad marknadsplats. 16 kap. LV undantar vissa emittenter, t ex stat och kommun och emittenter av skuldebrev med ett nominellt värde motsvarande minst 100 000 eur.¹ Populationen utgjordes vid utgången av 2019 av 383 börsbolag, varav 340 aktieemittenter och 43 emittenter av icke-aktierelaterade instrument – i huvudsak obligationer.

Vi väljer årligen ut ett antal börsbolag ur populationen för granskning, baserat på en risk- och rotationsbaserad urvalsmodell i överensstämmelse med Esmas riktlinjer om tillsyn över finansiell information². Nämndens resurser fokuseras på omständigheter där det föreligger en förhöjd sannolikhet för avvikande eller felaktig tillämpning av IFRS. Merparten av urvalet baseras därför på riskmässiga antaganden. Riskurvalet tar både hänsyn till risken för oriktiga uppgifter (sannolikhetsrisk) och hur en oriktig uppgift påverkar användaren av den finansiella informationen (påverkansrisk). Riskmodellen tar hänsyn till direkta avvikelser i bolagens redovisning såsom nedskrivningar, avsättningar, jämförelsestörande poster och korrigeringar. Modellen beaktar även indirekta faktorer som kan få påverkan på, eller ha sin grund i bolagets redovisning, t ex förvärv, verksamhetsförändringar, finansiella svårigheter och onormala

---

¹ 16 kap., §§2-3 LV.

² ESMA/2014/1293sv

kursrörelser. Även frågeställningar och omständigheter på branschnivå kan medföra att ett bolag väljs ut för granskning.

Vår urvalsmodell säkerställer att alla bolag i populationen granskas åtminstone inom en tioårsperiod. Bolag vars ställning och storlek förmodas ha större marknadspåverkan granskas i snävare tidsintervall. Vi väljer också slumpmässigt ut ett mindre antal börsbolag för granskning.

Huvuddelen av urvalet görs i början av året med syfte att anpassa granskningsprocessen till publiceringen av föregående års årsredovisning. Urvalet kompletteras med ett mindre halvårsurval efter sommaren för att beakta omständigheter och händelser som har skett sen årsurvalet. Vi kan även löpande under året ta kontakt med börsbolag i syfte att inleda undersökningar, ofta kring mer avgränsade frågeställningar (en s k riktad undersökning).

Esmas riktlinjer skiljer på en fullständig granskning (unlimited scope examination) och en riktad undersökning (focused examination) av finansiella rapporter. En fullständig granskning innebär att hela innehållet i den finansiella rapporten granskas för att identifiera frågor/områden som kräver närmare analys och för att bedöma huruvida den finansiella informationen uppfyller kraven i det relevanta regelverket. En riktad undersökning innebär att granskningen omfattar fördefinierade och avgränsade områden/frågor i den finansiella informationen. Årets urval har fördelat sig enligt följande:

Urval 2019	Icke		S:a
	Aktier	aktierel.	
Fullständig granskning	59	3	62
Riktad undersökning	2	0	2
S.a	61	3	64

Antal inledda undersökningar under 2019 fördelat på emittenter av aktier respektive icke aktierelaterade instrument.

STÄLLNINGSTAGANDEN

Utgångspunkten vid bedömningar av efterlevnaden av IFRS är bestämmelsen om väsentlighet som följer av IAS 1, punkt 7. Där anges att utelämnanden eller felaktigheter i redovisade poster är väsentliga om de, var för sig eller gemensamt, kan påverka de ekonomiska beslut som användaren fattar på basis av de finansiella rapporterna. Väsentligheten beror således på storleken och karaktären av de brister som har konstaterats.

Nämnden tar ställning till om den finansiella informationen och de redovisningsmetoder som granskas är förenliga med det relevanta finansiella rapporteringsramverket. Vår ansats vid bedömning är att informationen i den finansiella rapporten i första hand ska vara relevant och specifik för bolaget samt att oväsentlig information kan utelämnas. Om avvikelsen är väsentlig och kan påverka användarens förståelse för informationen ska vi ta ställning till behovet av en tillsynsåtgärd eller om överträdelsen bedöms mer allvarlig (icke ringa), låta Finansinspektionen pröva ärendet.

Nämnden har inte några sanktionsbefogenheter. Om slutsatsen av granskningen är att bolaget inte har upprättat sin finansiella information enligt gällande bestämmelser, och felaktigheten kan anses vara ringa, kan dock vi som en tillsynsåtgärd uppmana bolaget att rätta till felaktigheten i kommande finansiell rapport, alternativt offentliggöra en särskild rättelse.

Om vi bedömer att överträdelsen inte kan anses vara ringa, om bolaget inte samarbetar eller om bolaget inte följer Nämndens uppmaning ska vi snarast och inte senare än en arbetsdag senare överlämna ärendet till Finansinspektionen som gör en självständig prövning av överträdelsen. Om Finansinspektionen i sin prövning kommer fram till att överträdelsen inte kan anses som ringa kan Finansinspektionen sedan meddela en erinran och en sanktionsavgift enligt 25 kap i LV.

Våra ställningstaganden publiceras fortlöpande på vår hemsida www.redovisningstillsyn.se i anonymiserad form. Vid årsskiftet 2019/2020 hade Nämndens påbörjade ärenden hanterats enligt nedan:

Ärenden 2019		
	Påbörjade ärenden	64
	Avbrutna	1
	Överlämnade till Finansinspektionen	3
	Ställningstaganden	27

Ställningstaganden 2019		
	Ingen åtgärd	13
	Uppmaning ändring i kommande rapport	14
	Uppmaning rättelse	0

Vid tidpunkten för denna rapportens upprättande har vi tagit ställning till ytterligare 20 ärenden avseende 2019 års granskning, varav tre har överlämnats till Finansinspektionen. Dessa kommer ingå i avrapporterade ställningstaganden för år 2020.

I AKTTAGELSER OCH REKOMMENDATIONER

Vi har i våra ställningstaganden under år 2019 kommenterat 23 specifika frågeställningar som berör olika redovisningsstandarder (se nedanstående tabell), varav ett urval kommenteras närmare i de efterföljande avsnitten. Samtliga våra ställningstaganden finns publicerade i anonymiserad form på vår hemsida³. De iakttagelser som beskrivs i denna rapport baseras på konstaterade brister i enskilda bolags finansiella information.

Vi gör alltid en väsentlighetsbedömning av den aktuella bristen vilket påverkar vårt slutliga ställningstagande samt behovet av åtgärder från bolagets sida. Vilken information som är väsentlig i slutändan är i högsta grad bolagsspecifik och det går därför inte att göra generella tolkningar av våra iakttagelser. En avvikande iakttagelse i ett mindre bolag eller i en viss bransch kan vara av väsentlig betydelse medan en motsvarande iakttagelse i ett annat bolag, verksamhet i en annan bransch eller av annan storlek, kan vara uppenbart oväsentlig.

	Redovisning av finansiella instrument (IAS 32, 39; IFRS 7, 9)	1
	Koncernredovisning/Samarbetsarrangemang/Uppllysningar om andelar i andra företag/Intresseföretag och Joint Ventures (IFRS 10, 11, 12; IAS 27, 28)	1
	Värdering till verkligt värde (IFRS 13)	1

³ www.redovisningstillsyn.se/stallningstaganden. Det går att prenumerera på våra ställningstaganden på www.redovisningstillsyn.se/prenumerera

	Nedskrivningar (IAS 36)	2
	Leasingavtal (IAS 17; IFRS 16)	2
	Rörelsesegment (IFRS 8)	3
Utformning av finansiella rapporter/Redovisningsprinciper, ändringar i uppskattningar och bedömningar		3
	Intäkter från avtal med kunder (IFRS 15)	4
	Immateriella tillgångar (IAS 38)	1
	Övrigt	5

IFRS 9 Finansiella instrument och IFRS 7 Upplýsingar – icke finansiella företag

Från och med den 1 januari 2018 tillämpas den nya standarden IFRS 9 Finansiella instrument, som ersätter IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. IFRS 9 medför nya principer för klassificering och värdering av finansiella tillgångar, säkringsredovisning och redovisning av kreditförluster.

Förväntade kreditförluster ska redovisas utifrån en framåtblickande modell som speglar förändringen i kreditrisken. En så kallad förenklad metod kan användas vid bedömning av förväntade kreditförluster för kundfordringar och avtalstillgångar.

De finansiella rapporterna som ingår i granskningen innehåller beskrivningar av redovisningsprinciper och metoder som tillämpats för att beräkna förväntade kreditförluster enligt IFRS 9 samt vilka övergångseffekter den nya redovisningsstandardens har medfört. Förväntade kreditförluster bedöms dels utifrån historik och framåtblickande information, dels individuellt per kund och gemensamt för kundgrupper med gemensamma kreditriskegenskaper. De gemensamma kreditriskegenskaperna bedöms vanligtvis utifrån antalet dagar av försenad betalning, men det förekommer även grupperingar utifrån olika typer av marknader eller annan riskbaserad klassificering.

Även om kundförlusterna som presenteras i de finansiella rapporterna historiskt sett har varit låga, noterar vi att den samlade kreditriskexponeringen i avtalstillgångar och kundfordringar tillsammans kan uppgå till en väsentlig del av balansräkningen för vissa bolag.

Vi har i ett fall uppmanat bolaget att förtydliga vissa kvantitativa upplýsingar som ligger till grund för redovisning av förväntade kreditförluster, vilka syftar till att spegla företagets egen bedömning av kreditriskgemensamma egenskaper för olika grupper av motparter.

---

*Upplýsingar om
kreditrisker för
kundfordringar och
avtalstillgångar.*

Bolag som tillämpar den förenklade metoden vid beräkning av förväntade kreditförluster för kundfordringar och avtalstillgångar omfattas av relevanta upplýsningskrav om kreditrisker i punkt 35F-35N i IFRS 7 Finansiella instrument: Upplýsingar. Bland annat ska upplýsingar om de finansiella tillgångarna lämnas uppdelat per kreditriskebetyg, eller motsvarande lämpliga kundgrupper. Syftet är att göra det möjligt för användare av de finansiella rapporterna att bedöma företagets kreditriskexponering och betydande kreditriskkoncentrationer (IFRS 9, B5.5.35).

Vår uppfattning är att upplysningar om kreditriskexponering bör lämnas uppdelat på de kundgrupper som företaget har bedömt bäst representerar gemensamma kreditriskegenskaper vid beräkningen av förväntade kreditrisker.

Den initiala bedömningen av kundgrupper med kreditriskgemensamma egenskaper och reserveringsgrader kommer behöva utvärderas över tid i takt med att kundförluster inträffar. Därför är det viktigt att bolagen har rutiner för att validera sina modeller löpande och att vid behov justera dem så att de ger en korrekt reservering vid rätt tidpunkt. Modellerna behöver också anpassas utifrån förändringar i framåtriktade prognoser, likaså utifrån marknadsförändringar eller förändrade kundegenskaper.

---

*Modellerna testas i
praktiken och
utvärderas över tid*

IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder - övergångseffekter

Vår sammantagna bedömning, utifrån genomförda granskningar, är att effekterna av övergången till IFRS 15 beskrivs tydligt i årsredovisningarna för 2018 genom både bolagsspecifik och kvantitativ information om effekterna. Flertalet av bolagen har valt att tillämpa den modifierade övergångsmetoden med den sammanlagda effekten av den första tillämpningen av denna standard redovisad på den första tillämpningsdagen enligt punkt C3 b) i övergångsbestämmelserna till IFRS 15 - dvs utan att räkna om jämförelseåret.

IFRS 15 Flera intäktsströmmar och prestationsåtaganden

Redovisningsprinciperna för intäkterna har generellt sett uppdaterats väl i de granskade årsredovisningarna för 2018. De väsentligaste intäktsströmmarna beskrivs tydligt och det framgår om intäkterna redovisas över tid eller vid en viss tidpunkt. Vi har dock noterat att redovisningsprinciperna i vissa fall tenderar att bli generella och att de bolag som har flera intäktsströmmar och prestationsåtaganden inte beskriver dessa på ett tillräckligt tydligt sätt.

För användaren av den finansiella rapporten är det viktigt att varje intäktsström och olika produkter och tjänster beskrivs var för sig där det tydligt framgår vad prestationsåtagandet består i samt de principer som tillämpas för intäktsredovisningen. Detta gäller speciellt för de bolag som har flera intäktsströmmar och prestationsåtaganden som intäktsförs vid olika tidpunkter eller på olika sätt, exempelvis vid försäljning av hårdvara, programvarulicenser och konsulttjänster. För förståelsen av verksamheten rekommenderar vi att bolagen fokuserar på bolagsspecifik information som är användbar för användaren av den finansiella rapporten samt säkerställer att det finns en röd tråd i hur verksamheten presenteras i olika delar i den finansiella rapporten.

IFRS 15 Bolagsspecifika bedömningar

Vid tillämpningen av IFRS 15 görs en rad bolagsspecifika bedömningar varav vissa har en väsentlig påverkan på bolagets intäktsredovisning. Vi har noterat att de granskade bolagen generellt sett inte lämnar tillräcklig upplysning om dessa.

För de bolag som påverkas väsentligt är det viktigt att beskriva den analys, och slutsatsen av denna, som gjorts avseende:

- fördelningen av transaktionspriset på flera prestationsåtaganden,
- bedömningen av om bolaget är en agent eller huvudman, eller
- bedömningen av om ett avtal innehåller en betydande finansieringskomponent eller inte.

Vi rekommenderar därför att bolagen fortsätter att förbättra beskrivningarna av de betydande bedömningar och uppskattningar som gjorts vid tillämpningen av IFRS 15.

IFRS 15 Upplýsingar om intäkter i kategorier

Den största förändringen i upplýsningskravet för intäkter jämfört med tidigare standard är uppdelningen av intäkterna i kategorier enligt IFRS 15 p. 114. Enligt standarden ska bolaget i sina upplýsingar dela upp intäkter från avtal med kunder i kategorier som beskriver hur karaktär, belopp, tidpunkt och osäkerhet beträffande intäkter kassaflöden påverkas av ekonomiska faktorer. Det nya upplýsningskravet syftar till att ge mer detaljerade upplýsingar om intäkterna än tidigare.

Vi noterar att de granskade bolagen oftast lämnar upplýsingar om intäkterna uppdelade i kategorier som en del av upplýsingarna om rörelsesegment enligt IFRS 8. Valet av kategorier överensstämmer också ofta med segmentrapporteringen enligt IFRS 8 varför den ytterligare information om intäkterna som tillförts i den finansiella rapporten är begränsad. Den vanligaste kategoriindelningen görs utifrån vara/tjänst och geografisk region. Vi har vidare noterat att det förekommer att de granskade bolagen lämnar ytterligare uppdelning av intäkterna i årsredovisningens framvagn, exempelvis utifrån kund- eller produktgrupp, vilket inte har återspeglats i notupplýsningen om intäkterna uppdelade i kategorier utifrån IFRS 15 p. 114. Dessa fall har föranlett frågor från oss till bolagen. I några fall har det även saknats upplýsning om intäkter i kategorier i delårsrapporterna (IAS 34 p. 16A I).

Vi rekommenderar att bolagen, i de fall där upplýsingarna om intäkterna och rörelsesegmenten presenteras i samma not, förtydligar vilken information som avses eftersom IFRS 8 syftar till att lämna upplýsingar utifrån företagsledningens perspektiv och IFRS 15 utifrån egenskap och risker i avtalen med kunder och intäktsflödet. Vi understryker även att eftersom målet att tillhandahålla segmentsinformation enligt IFRS 8 skiljer sig från målet för uppdelning av intäkterna enligt IFRS 15 så ger den upplýsning som lämnas i segmentsrapporteringen inte alltid användaren tillräckligt med information för förståelsen av sammansättningen av de intäkter som redovisas. Det kan därför vara nödvändigt att lämna ytterligare information om intäkterna än vad IFRS 8 kräver. Detta framgår även av förarbetena till standarden, IFRS 15 BC 340. Vi uppmanar även bolagen att beakta ifall den ytterligare uppdelningen av intäkterna som presenteras i framvagnen uppfyller syftet med IFRS 15 p. 114 och i sådana fall även presenterar samma information i not i den finansiella rapporten.

IFRS 15 Upplýsingar om avtalssaldon

De flesta bolagen som tillämpar IFRS 15 upplyser om avtalssaldon i not, medan vissa bolag med väsentliga avtalssaldon har valt att presentera dem på en egen rad i balansräkningen i de finansiella rapporterna. Våra granskningar visar att bland annat tillverkande företag som har långa kontrakt och redovisar intäkter över tid, liksom tjänsteföretag ibland har avtalstillgångar som uppgår till väsentliga delar av balansräkningen.

Ibland saknas en analys som förklarar vad förändringen av redovisade avtalssaldon beror på och vid vilken tidpunkt som man räknar med att få betalt för utförda prestationer. Bolagen har inte alltid varit tydliga med om exempelvis delar av ett varulager, upplupna intäkter eller andra poster i balansräkningen innehåller avtalssaldon.

---

*Analys saknas för
förändring av
avtalssaldon*

Enligt IFRS 15, punkt 116-118, ska upplysningar lämnas om avtalssaldon. Upplysningarna ska omfatta ingående och utgående balanser för fordringar, avtalstillgångar och avtalsskulder, samt kommentarer till väsentliga förändringar från avtal med kunder.

Avtalstillgångar omfattas av nedskrivningsreglerna i IFRS 9 och samma upplysningskrav om kreditrisker i IFRS 7 som kundfordringar och andra finansiella tillgångar. En vanlig bedömning är att synen på motpartsrisker är samma för kundfordringar och avtalstillgångar, vilket även ska ligga till grund för bedömning förväntade kreditförluster. Samtidigt är det vanligt att avtalstillgångarna inte har tagits med bland de kvantitativa upplysningarna som lämnas för kreditrisker i kundfordringarna. Det innebär att avtalstillgångarna inte ges samma genomlysning som kundfordringarna, trots att det redovisade värdet för vissa bolag kan vara större än kundfordringarna.

---

*Upplysningar om
kreditrisker i
avtalstillgångar*

Nämndens uppfattning är att de upplysningar som är relevanta för att förstå företagets kreditriskexponering avseende avtal mot kunder och förväntade kreditförluster bör lämnas i samlad form för kundfordringar, avtalstillgångar och andra fordringar.

IFRS 16 Leasingavtal

IFRS 16 tillämpas för bolag vars räkenskapsår påbörjas den 1 januari 2019 och tidigare. Vi har granskat de upplysningar som leasetagarna har lämnat om övergången i årsredovisningen 2018 samt i den första kvartalsrapporten 2019 när standarden börjat tillämpas. Vi konstaterar att flertalet bolag tillämpar den modifierade övergångsmetoden där den ackumulerade effekten av övergången redovisas på den första tillämpningsdagen enligt övergångsbestämmelserna i IFRS 16, punkt C5 b). I årsredovisningen för 2018 har bolagen generellt sett upplyst om den övergångsmetod som tillämpats samt den kvantitativa effekten på tillgångar och skulder vid tidpunkten för övergången. De flesta bolag har även tillämpat de möjliga undantagen för korttidsleasingavtal och tillgångar med lågt värde. Även upplysning om den vägda genomsnittliga marginella upplåningsräntan som används vid beräkningen av leasingkulden har lämnats i de finansiella rapporterna.

Vi har särskilt noterat att för hyresavtal där hyresgästen ha rätt att förlänga hyresperioden genom en s.k. förlängningsoption, får bolagsledningens bedömning av hyresperioden enligt IFRS 16 p. 18 stor påverkan på leasingkulden och nyttjanderätten. Enligt standarden ska de perioder som omfattas av en möjlighet att förlänga leasingavtalet räknas in leasingperioden om leasetagaren är rimligt säker på att bolaget kommer att utnyttja möjligheten till förlängning. Eftersom detta kräver bedömningar av bolagsledningen, baserat på bolagets affärsplaner och situation i övrigt, rekommenderar vi att de bolag som påverkas väsentligt specificerar de

betydande bedömningar och uppskattningar som används för att fastställa hyresperioden i sina redovisningsprinciper.

Övriga iakttagelser

IFRS 8, Rörelsesegment, innehåller krav på att bolagen ska lämna upplysningar om intäkter från externa kunder och vissa anläggningstillgångar fördelade per geografiska områden (IFRS 8 p. 33). Vi har noterat att ett antal granskade bolag lämnar dessa upplysningar fördelade på olika världsdelar eller geografiska regioner. Om intäkterna eller tillgångarna i ett enskilt land är väsentliga ska dessa redovisas separat. Vår uppfattning är att detta är en viktig upplysning för att användaren av den finansiella rapporten ska förstå var bolaget bedriver sin verksamhet och de risker som kan vara förknippade med detta. Vi rekommenderar därför bolagen att tillse att enskilt väsentliga länder redovisas separat.

---

*Rörelsesegment –
enskilda länder*

Eftersom de segmentsupplysningar som ska presenteras enligt IFRS 8 ska återspegla det underlag som den högste verkställande beslutsfattare använder för beslut om fördelning av resurser inom bolaget och uppföljning av resultat så finns inget krav på att de upplysningar som ska lämnas följer samma principer som IFRS. Vi vill dock understryka att bolaget i sådana fall skall förklara de avvikelser och skillnader som uppstår i avstämningen mot de redovisningsprinciper som tillämpas i bolagets finansiella rapporter för att användaren av den finansiella rapporten ska förstå informationen.

Vissa varumärken redovisas av flera bolag som tillgång med obestämbar nyttjandeperiod. Dessa redovisas ofta tillsammans med andra varumärken som löpande skrivs av i noten för immateriella tillgångar vilket innebär att det redovisade värdet för de tillgångarna med obestämbar nyttjandeperiod inte framgår. I årets genomgång har vi även noterat att det i vissa fall saknas upplysning om de faktorer som stödjer bedömningen av att nyttjandeperioden är obestämbar. Vi uppmanar de bolag som har varumärken med obestämbar nyttjandeperiod att se till så att de lämnar de upplysningar som krävs enligt IAS 38 för dessa tillgångar. Vi vill även understryka vikten av att bedömningen av att nyttjandeperioden är obestämbar omprövas varje period (IAS 38 p. 119).

---

*Varumärken med
obestämbar
nyttjandeperiod*

Vid upprättande av finansiella rapporter gör bolagsledningen en bedömning av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. I denna bedömning beaktas en rad olika faktorer och källor som bygger på förväntningar och bedömningar om bolagets framtid de kommande 12 månaderna. När bolagsledningen känner till väsentliga osäkerhetsfaktorer rörande händelser eller förhållanden som kan ge upphov till betydande tvivel beträffande bolagets förmåga att fortsätta verksamheten ska bolaget upplysa om dessa osäkerhetsfaktorer i den finansiella rapporten enligt IAS 1 p. 25-26. Vår uppfattning utifrån årets granskning är att bolagen inte lämnar sådana upplysningar i tillräcklig omfattning samt att de upplysningar som lämnas om osäkerhetsfaktorer kopplat till fortsatt drift ofta är för generellt hållna.

Fortsatt drift

Förvaltningsfastigheter redovisas ofta till verkligt värde inom nivå 3 i hierarkin för verkligt värde utifrån en värderingsmodell som bygger på icke observerbara indata. Bolagen ska därmed lämna upplysning i not med kvantitativ information om de icke observerbara indata som använts vid värderingen till verkligt värde (IFRS 13 p. 93 d). Dessa indata är bland andra antaganden om hyresnivå och driftskostnader. I granskningen har vi noterat att några bolag inte lämnat kvantitativa upplysningar om de betydande indata som ligger till grund för värderingen. Vi anser därför att dessa upplysningar kan förbättras.

Värdering till verkligt värde – förvaltningsfastigheter

Granskningen visar även att det förekommer brister i upplysningarna om närståendetransaktioner enligt IAS 24. I ett fall hade bolaget missat väsentliga transaktioner mellan närstående parter som skett under perioden och att upplysningarna inte inkluderade utestående mellanhavanden samt att beskrivning av de villkor som avtalats mellan parterna saknades.

Upplysning om närstående-transaktioner

ESMA

Nämnden deltar aktivt, tillsammans med Finansinspektionen, i den internationella samordningen av redovisningstillsynen av börsbolagen inom EU. Detta arbete bedrivs i European Enforcers Coordination Sessions (EECS), Esmas forum för koordinering av åtgärder och tolkning av IFRS med syfte att främja en enhetlig tillämpning av IFRS-standarderna samt en enhetlig tillsyn. EECS har möten nio gånger per år. För närvarande deltar vi även i två underliggande arbetsgrupper: arbetsgruppen för icke finansiell rapportering, Narrative Reporting Working Group, och arbetsgruppen för finansiella institutioner, Financial Institution Task Force.

EECS har en gemensam databas för registrering av viktiga beslut som fattas inom ramen för redovisningstillsynen i alla EU-medlemsländer. En del av besluten i tillsynsdatabasen offentliggörs så att marknadsdeltagarna ska få information om vad de europeiska tillsynsmyndigheterna har tagit ställning till i redovisningstillsynen. Under 2019 publicerades ett utdrag ur databasen, "Extract from the EECS's Database of Enforcement Decisions"⁴. Vi rekommenderar börsbolagen att ta del av dessa beslut.

Som ett led i att koordinera tillsynen gör vi en avstämning mot ärenden i EECS:s databas inför att vi fattar beslut. Vi kan, och ska i mer komplexa och principiella ärenden, presentera specifika frågeställningar angående tolkningen och tillämpningen av IFRS standarder som uppkommit i samband med granskningen på EECS-möten för att koordinera och stämma av hur liknande ärenden skulle bedömas av andra tillsynsmyndigheter.

Vi deltar aktivt även i andra internationella samarbeten och sammankomster, särskilt nordiska, i syfte att främja och utveckla vår verksamhet.

---

⁴ 23rd Extract from the EECSs Database of Enforcement (19 juli 2019, ESMA32-63-717). Dokumentet är tillgängligt på Esma:s webbplats, www.esma.europa.eu samt på www.redovisningstillsyn.se.

Eftersom vi tillämpar redovisningstillsyn efter förebild av den tyska redovisningstillsynsnämnden Deutsche Prüfstelle für Rechnungslegung (FREP), bedriver vi ett kunskapsutbyte med FREP.

Fokusområden för årsredovisningar 2019

Nämnden kommer att genomföra granskningen av finansiella rapporter avseende räkenskapsåret 2019 med Esma:s fokusområden som utgångspunkt. Esma:s rapport över prioriterade tillsynsområden för årsredovisningar 2019 anger följande fokusområden:

- specifika frågor relaterade till IFRS 16 Leasingavtal;
- uppföljning av specifika frågor rörande tillämpning av IFRS 9, Finansiella instrument, bland kreditinstitut samt IFRS 15, Intäkter från kundavtal;
- specifika frågor relaterade till tillämpning av IAS 12, Inkomstskatt (inklusive tillämpning av IFRIC 23, Osäkerhet i fråga om inkomstskattmässig behandling).

Utöver de prioriterade fokusområdena inom IFRS vill Esma att bolagen särskilt uppmärksammar vikten av att tillhandahålla tillräckliga upplysningar för att göra det möjligt för användare av finansiella rapporter att förstå grunden för och användbarheten av alla ändringar i de nyckeltal som redovisas, särskilt när det gäller ändringar till följd av tillämpningen av IFRS 16.

Utöver Esma:s fokusområden har Nämnden valt att även ha som ett särskilt fokus i sin granskning av årsredovisningar 2019 beskrivningen av alternativa nyckeltal vid förekomsten av jämförelsestörande poster.

ALTERNATIVA NYCKELTAL

Bakgrund och regelverk

När Nämnden tagit del i det tillsynsarbete som drivs på europainivå inom ramen för EECS och dess underliggande arbetsgrupper har vi noterat ett växande intresse och fokus från Esmas sida på bolagens hållbarhetsrapportering och rapportering av annan så kallad icke-finansiell information. I de följande avsnitten beskriver vi begreppen och regelverken närmare, delar med oss av våra iakttagelser samt ger våra rekommendationer om hur bolagen ska gå tillväga för att uppfylla och följa dessa delvis icke bindande regelverk.

Ett alternativt nyckeltal – APM (Alternative Performance Measures) - är ett finansiellt mått som inte definieras eller anges i tillämpliga regler för finansiell rapportering (t.ex. IFRS och Årsredovisningslagen). Alternativa nyckeltal härrör vanligen från eller baseras på de finansiella rapporter som upprättas enligt tillämpliga regler för finansiell rapportering, för det mesta genom att belopp läggs till eller dras ifrån de siffror som presenteras i de finansiella rapporterna.

Esma har gett ut riktlinjer (Esma Guidelines on APM)⁵ med syfte att göra alternativa nyckeltal i prospekt och obligatorisk finansiell information mer begripliga, tillförlitliga och jämförbara och därmed främja deras användbarhet. Riktlinjerna definierar vad som utgör ett alternativt nyckeltal, ett justerat alternativt nyckeltal samt hur dessa skall presenteras.

---

⁵ *Esma Guidelines on Alternative Performance Measures* (EN) (ESMA/2015/141). Dokumentet är tillgängligt på www.redovisningstillsyn.se.

Finansinspektionen har underrättat Esma om att Finansinspektionen avser att tillämpa riktlinjerna inom ramen för tillsyn av värdepappersmarknaden, vilket följaktligen också ingår i det mandat som delegerats till Nämnden.

Finansinspektionens uppfattning är att riktlinjer från Esma riktade till behöriga myndigheter eller finansmarknadsaktörer är att jämföras med svenska allmänna råd. Förordning 1095/2010/EU om inrättandet av Esma innebär att behöriga myndigheter eller finansmarknadsaktörer direkt på grund av förordningen med alla tillgängliga medel ska söka följa dessa riktlinjer. Eftersom riktlinjerna har direkt verkan kommer Finansinspektionen inte att utfärda några egna allmänna råd, men om Finansinspektionen bedömer att det behövs kan riktlinjerna komma att omarbetas till bindande regler i form av föreskrifter.

Som komplement till Esma:s riktlinjer har Esma vid olika tillfällen publicerat 17 frågor och svar⁶ avseende tillämpningen av riktlinjerna. Senaste omgången av frågor och svar gavs ut 2017.

Riktlinjernas principer

Med ett alternativt nyckeltal avses enligt Esma Guidelines on APM ett finansiellt mått över historisk eller framtida resultatutveckling, finansiell ställning, finansiellt resultat eller kassaflöden. Exempelvis, bruttovinst, EBITDA, EBIT, nettoskuld. Användning av APM skall baseras på 8 principer;

1	Principle of Definition	En definition av APM skall finnas
2	Principle of Balanced/unbiased measures	APM skall presenteras på ett neutralt sätt
3	Principle of Labels	Beteckning på en APM får inte vara vilseledande
4	Principle of Reconciliations	APM skall kunna härledas och stämmas av mot IFRS
5	Principle of Explanation	Bolaget skall förklara nyttan och användning av APM
6	Principle of Prominence	APM får inte ges större vikt än underliggande IFRS
7	Principle of Comparativeness	Det skall finnas jämförbarhet över tid
8	Principle of Consistency	Det skall tillämpas konsistent över tid

ESMA APM study 2019

Esma har under 2019 genomfört en undersökning av tillämpning och efterlevnad av Esma Guidelines on APM. Undersökningen har inriktats mot användning av alternativa nyckeltal i;

- Management Reports (sv. Förvaltningsberättelse)
- Primary Financial Statements (finansiella rapporter enligt IFRS)
- "Ad hoc disclosures" (t ex pressreleaser i samband med bokslutskommuniké)
- Prospekt

Undersökningen sammanfattas i en rapport som publicerades i december 2019⁷. Rapporten beskriver omfattningen av olika alternativa nyckeltal och hur de används inom olika branscher

⁶ Questions and answers on ESMA Guidelines on APM (ESMA32-51-370). Dokumentet är tillgängligt på www.redovisningstillsyn.se.

⁷ Esma report on the use of Alternative Performance Measures and on the compliance with Esma's APM Guidelines (20 december 2019, ESMA32-334-150). Dokumentet är tillgängligt på www.redovisningstillsyn.se.

och storlek på företag. Syftet med rapporten är att få en uppfattning om efterlevnad av Esma Guidelines on APM men också att ge information om bruket av olika alternativa nyckeltal till IASB, inom ramen för framtagande av en ny IFRS standard för Primary Financial Statements (Exposure Draft har publicerats i januari 2020).

Alternativa nyckeltal blir del av Esmas fokusområden 2020

Esma har publicerat prioriterade områden för granskningen av 2019 års finansiella rapporter⁸. Utöver de prioriterade fokusområdena inom IFRS vill Esma att emittenter särskilt uppmärksammar vikten av att tillhandahålla tillräckliga upplysningar för att göra det möjligt för användare att förstå grunden för och användbarheten av alla ändringar i de nyckeltal som redovisas, särskilt när det gäller ändringar till följd av tillämpningen av IFRS 16.

Noteringar och rekommendationer

Nämnden har aktivt deltagit i Esmas diskussioner och undersökningar kring alternativa nyckeltal. Frågeställningarna har beaktats i årets granskningar och de noteringar som har förekommit kan sammanfattas i följande rekommendationer till förbättringar i kommande finansiella rapporter;

1. Samla sammanställningar av definitioner, förklaring till användning, härledningar och beräkningar på en plats.
2. Lämna en tydlig och enkel hänvisning/länk till sammanställningen enligt ovan, i alla sammanhang som APM används (årsredovisning, delårsrapporter, pressreleaser och annan rapportering som omfattas av MAR).
3. Ge en bolagsspecifik förklaring till nyttan och användningen av en APM.
4. Förklara och identifiera vad bolaget inkluderar i vissa definitioner och begrepp såsom "jämförelsestörande poster, engångsposter, mm.
5. Gör tydliga avstämningar av APM mot de finansiella rapporterna.
6. Härled tydligt beräkningar av justerade poster och lämna en specificerad brygga till relevant rad i de finansiella rapporterna.
7. Beakta att införandet av FRS 16 kräver utökade definitioner, härledningar och avstämningar, för att uppfylla kraven på jämförbarhet och konsistens.

ICKE-FINANSIELL INFORMATION

Bakgrund och regelverk

EU direktivet om vissa företags och koncerners tillhandahållande av icke-finansiell information (i Sverige Hållbarhetsrapport) och upplysningar om mångfaldspolicy⁹ trädde i kraft i december 2014. Berörda företag i Sverige började tillämpa direktivet från och med 2018 för uppgifter som avsåg 2017. Syftet med direktivet är att skapa ökad transparens, vilket förväntas göra bolagen mer motståndskraftiga och att de presterar bättre, både ur finansiell och ur icke finansiell synpunkt. Med tiden förväntas detta att bidra till ökad tillväxt och sysselsättning, samt stärka förtroende mellan intressenterna, däribland investerare och konsumenter. EU kommissionen framhåller också att de rapporteringskrav som följer av direktivet är viktiga bidrag till målen för

⁸ European common enforcement priorities for 2020 (ESMA32-63-791). Dokumentet är tillgängligt på www.redovisningstillsyn.se.

⁹ 2014/95/EU av den 22 oktober 2014

hållbar utveckling utifrån FN:s globala 2030-agenda och klimatavtalet från Paris. Kommissionens ambition är att ökad transparens särskilt ska bidra till kapitalrörelser som är mer förenliga med strävan mot lägre utsläpp av växthusgaser och klimattålig utveckling.

EU kommissionen gav 2017 ut icke bindande riktlinjer¹⁰ som anger ett antal principer för rapportering. Riktlinjerna tar hänsyn till rådande bästa praxis och låta bolagen välja att använda allmänt vedertagna, högkvalitativa ramar för rapportering. Riktlinjerna anger bl. a att rapporteringen av icke finansiella informationen ska:

- omfatta väsentlig information,
- vara rättvisande, balanserad och lättförståelig,
- vara heltäckande men kortfattad,
- vara strategisk och framåtblickande,
- vara inriktad på intressenterna,
- vara konsekvent och sammanhängande.

Rapportens innehåll skall beskriva;

- affärsmodell,
- väsentliga risker och hantering av dessa,
- policys och due diligence granskning,
- resultat av bolagets arbete med riskhantering och utfall på KPI: er.

Rapporteringen skall lämnas utifrån ett antal tematiska aspekter, där riktlinjerna ger exempel på vad som kan vara väsentligt att rapportera inom respektive område med exempel på centrala resultatindikatorer. De tematiska aspekterna är;

- miljöfrågor
- sociala förhållanden och personal
- respekt för mänskliga rättigheter
- bekämpning av korruption och mutor

I Sverige har EU direktivet inarbetats i årsredovisningslagens krav om hållbarhetsrapport (ÅRL, kap 6) som i allt väsentligt föreskriver det innehåll som kommissionens icke bindande riktlinjer anger. Liksom kommissionens riktlinjer anger inte ÅRL något specifikt format eller ramverk för Hållbarhetsrapporten.

Kommissionens riktlinjer kompletteras av rekommendationer från G20:s näringslivsledda arbetsgrupp för frivillig rapportering av klimatrelaterad information (Task Force on Climate related Disclosures – TCFD). I juni 2019 gav EU kommissionen ut ett tillägg till de tidigare riktlinjerna i syfte att stärka genomslag för TCFD:s rekommendationer inom EEA området och öka fokus på klimatrelaterade risker och dess påverkan på företagen.¹¹

Tillägget framhåller att väsentlighet- och risker skall bedömas och beskrivas dels ur ett finansiellt och icke finansiellt perspektiv (miljö- och social påverkan), dels ur ett dubbelt väsentlighetsperspektiv (*eng. double materiality perspective*). Dubbelt väsentlighetsperspektiv innebär att såväl bolagets påverkan på omvärlden (i.e. utsläpp mm) som omvärldsfaktorer

---

¹⁰ Riktlinjer för icke-finansiell rapportering (2017/C 215/01)

¹¹ Riktlinjer för icke-finansiell rapportering - Tillägg avseende rapportering av klimatrelaterad information (2019/C 209/01)

påverkan på bolaget (ex. vis temperaturhöjning, vattenförsörjning mm) skall beaktas och beskrivas.

Del av Esmas fokusområden 2020

Esma skall agera inom de regelverk som påverkar finansiell rapportering, vilket också inkluderar EU Direktivet om "Icke Finansiell information". Esma har uppdraget att etablera en samordnad, likvärdig och enhetlig övervakning av finansiell rapportering inom EEA. Som ett led i denna samordning ingår ovanstående principer för rapportering av icke finansiell information i Esmas prioriterade områden för tillsyn av 2019 års finansiella rapporter¹². I rapporten över fokusområden påminner Esma om de principer som skall beaktas vid upprättande av hållbarhetsrapportering (se ovan), vilket också kommer att bli föremål för uppföljning inom ramen för tillsynen av 2019 års finansiella rapporter.

Noteringar och rekommendationer

Hållbarhetsredovisningen saknar idag ett enhetligt ramverk och format vilket försvårar jämförbarhet mellan företag och inom branscher. Detta förhållande är identifierat av såväl Esma som av enskilda tillsynsorgan. Utifrån erfarenheterna från arbetet inom Esma, årets publicerade tillägg till Esmas riktlinjer samt utifrån Esmas rapport över prioriterade tillsynsområden för årsredovisningar 2019 vill Nämnden framhålla vikten av:

- ökat fokus på effekter av klimatförändringar och koldioxidutsläpp – dubbel väsentlighet,
- ökat fokus på finansiell risk avseende påverkan av klimatförändringar ur ett placerarperspektiv,
- ökat fokus i finansmarknader på "gröna investeringar",
- ökat fokus från EU och politiker på utveckling och åtgärder.

Vi rekommenderar därför bolagen att inför 2019 års Hållbarhetsrapportering:

- beakta EU kommissionens Riktlinjer för icke-finansiell rapportering – Tillägg avseende rapportering av klimatrelaterad information (2019/C 209/01)
- beakta TCFD:s rekommendationer,
- beakta del 2 i Esmas rapport över prioriterade tillsynsområden för årsredovisningar 2019 (Esma 32-63-791).

---

¹² European common enforcement priorities for 2019 annual financial reports (ESMA32-63-791). Dokumentet är tillgängligt på www.redovisningstillsyn.se.

Nämnden för svensk
redovisningstillsyn

Nämnden för svensk redovisningstillsyn
Väpnargatan 8, 6 tr, 114 51 Stockholm
Telefon: 08 – 50 88 22 95
www.redovisningstillsyn.se